

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

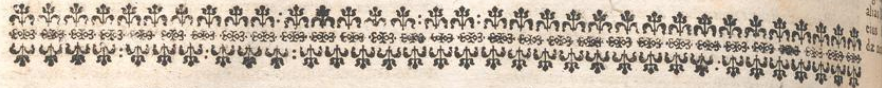
1. Res. An sumentes Bullam Cruciatæ lucrentur Indulgentias, si Rex non expendat eleemosynam contra Turcas? Et an in hoc casu teneatur Res ad restitutionem? Et an Pontifex possit Bullam Cruciatæ ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Vnde, an talis circumstantia sit necessario in confessione aperienda? Ex p. 9. tr. 1. Rel. 20.

§. 1. Negatiuè respondeo cum Bordonio in *confessis regul. tom. 2. resol. 90. n. 7.* vbi sic ait: Luxurians in hoc Oratorio sacrilegium non committit, nisi sit locis consecratus, vel benedictus. Ratio defumitur ex etymologia ipsius nominis, à quo tenet

argumentum, quia nulla res sacra læditur. Ita ille, cui adde Sanchez de *matrimon. lib. 9. disp. 15. n. 39.* vnde talis circumstantia non est in confessione aperienda, vt tradit Pellizzarius in *Manual. re. tom. 2. tract. 5. cap. 3. sect. 1. numero 44.* & me citato Leandrus de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 1. §. 4. quæst. 25.* cum Barbosa de *iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 16.*

TRACTATUS TERTIVS DE BULLA CRUCIATÆ Atque de eius Priuilegiis, Absolutionibus, Dispensationibus, & Votorum Commutationibus.

RESOLVTIO PRIMA.

An sumentes Bullam Cruciatæ auerentur Indulgentias, si Rex non expendat eleemosynam contra Turcas?

Et an in hoc casu teneatur Rex ad restitutionem?

Et an Pontifex possit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere?

Et quid elapso anno sexennij?

Et obiter queritur, an simplex Sacerdos, qui Missam celebrat pro stipendio, & sui laboris pretio, possit suam operam Petro addicere? Ex p. 1. tract. 1. & Misc. 2. Resol. 49.

§. 1. As vs est curiosus, & à paucis, quos legerim, pertractatus ad illum verò affirmatiuè responderet Pater Mendo in *Bullam Cruciatæ tract. Appendiculus miscellanea cap. 2. num. 9.* vbi sic ait; Hinc respondendo questionem vulgari, an Bulla sumentibus prodesset, si Rex eleemosynam ex illa congestam in alios vsus, & non in expeditionem, profunderet? affirmatiua pars est tenenda, quia obtinetur finis proximus intentus à Pontifice, sicut si indulgentia concederentur erogantibus eleemosynam ad ornamenta altaris, seu Ecclesiæ, eam obtinerent erogantes, etiam si ea à colligentibus illicitè usurparetur. Ita ille, qui plus addit, videlicet, Hoc casu non teneri Regem ad restitutionem. Etenim Pontifex ei applicat præfatam eleemosynam, vt reddatur potentior ad expeditionem contra infideles: eaque applicatio effectum absolute sortitur, dum redditur potentior, ac sit dominus eius pecuniæ, quam si profunderat, postquam dominum obrinuit, & si peccet, nulli tamen iniuriam facit, nec contra iustitiam delinquit. Sicut bona Ecclesiastica tenetur Clericus post suæ familiæ decentem sustentationem, in pauperes ac pia opera infundere, ad id enim applicat illi Pontifex prouentus eiusmodi, vt se sustentet, ac reddatur potens ad pauperes sustentandos: atramen, quamuis illicitè eos prouentus infumat, restituere non tenetur, eo quod applicatio eorum fuerit ei absolute præstita, & dominium eorum adquisierit. Hæc omnia Pater Mendo.

2. Sed si aliquis curiosus inquirat, an Pontifex pos-

sit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere? Respondeo, quod circa hoc dubium Pater Mendo obiit supra in *Bull. Cruc. disp. 2. cap. 6. mem. 3. 1. cum seqq.* sic ait; Affero posse Pontificem reuocare Bullam intra durationis annum, dum tamen sit specialis causa, & compensationem faciat his, qui illam acceperunt, si habeat vnde faciat, & si non habeat, ad bonumque commune expediat reuocatio, posse sine compensatione reuocare, aliter autem non posse. Nam quando priuilegium est concessum per modum contractus lucratii & onerosi per se loquendo, non potest à concedente reuocari, nisi compensationem faciat, quippe concedens, etiam si Princeps sit, pacta cum subditis inita seruare tenetur; cum hæc ex naturali iustitia oriatur obligatio, nec possit ille subditum pro libito bonis eius spoliare; dominium namque eorum ordinatum non habet.

3. Sed priuilegium Bullæ Cruciatæ est onerosum, & per modum contractus lucratii expeditum; igitur Pontifex concedens solum potest intra durationis annum illud reuocare, si ad sit specialis causa, & compensationem faciat. his, qui illam acceperunt, si habeat vnde faciat, & si non habeat, poterit id sine re compensatione præstare.

4. Elapso tamen anno sexennij, cum cessent rationes hucusque factæ, & Bulla sit gratia pendens à Pontificis beneplacito, poterit ab eo reuocari, non expectato sexennio, nisi forte in concessione Bullæ ad sexennium Pontifex ab Hispaniæ Rege aliquam summam eleemosynæ acciperet in pium aliquod opus, tunc enim debet iuxta dicta re compensationem illi præstare, & etiam, si concessio ad integrum sexennium esset gratia remuneratiua alicuius obsequij erga Sedem Apostolicam specialis, & nondum remunerati, si remuneratio ex iustitia deberetur, nam si solum ex gratitudine, etiam ex gratitudine solummodo, re compensatione debebitur. Sufficit autem, vt dicatur priuilegium irreuocabile, quod sit remuneratiuum ex gratitudine, cum nunquam de Principe præsumatur, obsequia sibi præstita, absque grati animi exhibitione signorum, manere irremunerata, fore permissurum. Hucusque Mendo.

5. Et propter hanc limitationem de agendo de præfenti dubio sic asseruit nouissimè Ioannes Caramuel in *Theologia fundamentali fundam. 13. q. 2. num. 345.* Sum

Simplex Sacerdos, qui Missam celebrat pro stipendio, & sui laboris pretio, potest suam operam Petro addicere, liber enim & non mancipium est, at ex hypothese, quod stipendium receperit, ex iustitia tenetur celebrare, alias peccaturus mortaliter. Si stipendium restitueret Sacerdos, non tenetur Petrus recipere, sed posset cum vivere, ut staret contractui, ni forte gravis causa inopinata emergeret. tunc enim Petrus videtur debere pretium restitutum recipere, Sacerdotemque à celebrandi obligatione liberare.

6. Pariformiter de Romano Pontifice discurrebamus. Liberum enim ipsi Bullam Cruciatam concedere, aut non concedere omnino fuit. Caterum ex hypothese quod cum Regibus nostris conuenit, & Principum Hispanorum obsequia præmio competenti donauerit (sicut & acceptauerit proprii laboris pretium, quod restituebantur aliqui, nemo probabat) transiit contractum, qui rescindi non poterit, ni obsequia recepta restituantur. Si restituantur ista ex nulla causa, adhuc non tenebitur Hispania Rex obsequia secere, secus si detur vrgens, & gravis. Ita Caetani.

7. Sed ab omnibus supradictis dissentit Pater Barbi in Bull. Cruc. part. 1. tract. 2. cap. 6. sect. 8. §. 2. num. 14. ubi sic ait; Licet Rex Catholicus sit benemerentissimus de Ecclesia, tamen non tenetur Pontifex ex obligatione iustitiæ commutatiuæ remunerationem facere ex elemolyis Cruciatæ, cum possit remunerationem exhibere concedendo ipsi Regi spirituales gratias. Neque inter ipsum Pontificem, & Regem aliquod intercessit pactum, quo mediante Rex obsequia præstanda in fauorem Ecclesiæ obtulerit, & Pontifex in recompensationem promiserit, concedere Cruciatam, vel aliud subsidium temporale. Ita ille; qui postea §. 3. numero 174. sic subdit: Dicendum est, per se loquendo, Pontificem, qui Cruciatam concessit, & ante elapsum tempus sine causa illam suspendit, non esse obligatum ad compensationem Regi faciendam.

8. Probat quia cum Priuilegium Cruciatæ, ut ostendimus, sit omnino gratuitum, & non consistat in donatione aliqua, ac proinde sit veluti quedam delegatio, & dependeat à voluntate Pontificis, non prelatum, Pontificem voluisse ex rigore iustitiæ se obligare ad compensationem in casu reuocationis, & à iustiori in hac sententia mihi expressè videtur esse Pontificis §. 9. citat. numero 13. in fine, distinguens cum ipse priuilegium gratuitum subdito concessum in illud, quod transfert dominium: & in illud, per quod conceditur facultas, &c. ut nos sectione præcedenti distinximus, & ponens discrimen inter hæc duo priuilegia quoad reuocationem: ait, *Primum non posse reuocari, nisi ex iusta causa, & subdit hæc verba, Licet reuocetur non sit necessaria aliqua compensatio.* Particula enim illa, licet, cum sit aduersatiua eorum, quæ antea idem author dixerat, facit hunc sensum; quamuis priuilegium translatiuum iuris nequeat sine causa reuocari, tamen si reuocetur, non est necessaria aliqua compensatio; Si autem negatur obligatio compensandi quando sine causa reuocetur priuilegium, per quod in subdito gratuito transfertur aliquod ius, multo magis id erit negandum, dum reuocetur priuilegium, per quod non datur dominium, aut ius in aliqua re: legatur in casu, de quo agimus, si Pontifex absque vlla causa abrogat priuilegium, quod est purum priuilegium, consistens in facultate, ut est priuilegium Cruciatæ Regi concessum, ad nullam eidem Regi tenebitur compensationem.

9. Dices: Pontifex dum sine causa reuocat Cruciatam, aut simile priuilegium, aufert à priuilegiato ius quæsitum ipso priuilegiato inuito; ergo tenebitur ex iustitia ad compensandum ius læsum.

10. Respondeo: Per Priuilegium Cruciatæ, aut aliud

simile non conceditur Regi, aut alteri Priuilegiato aliquid ius, sed solum licentia ad aliquod faciendum; proinde ex reuocatione nulla fit iniuria Regi contra iustitiam, & per consequens non tenebitur Pontifex aliquid compensare. Hucusque Barbi.

Et hæc sunt placita Doctorem circa præsentem quæstionem, quæ mihi sufficiat tantum proposuisse, nolo enim de meo aliquid dicere.

RESOL. II.

Virum, quando quis suscipit, Bullam debeat esse in gratia, videlicet in ordine, ut quis eligat Confessarium, vtatur lacticiis, &c?

Et difficultas vero est, in ordine ad consequendas Indulgentias.

Et inferitur, quod si quis in aliquo iubileo Feria 4. 6. & Sabbatho, ieiunasset in peccato mortali, & die Dominica per Sacramentalem confessionem reponeretur in gratia, is Indulgentiam consequeretur. Ex p. 1. tract. 11. Ref. 6.

§. 1. **I**n ordine ad Priuilegia Bullæ, videlicet, ut quis eligat Confessarium, vtatur lacticiis, &c. negatiuè respondendum est. * Difficultas verò manet in ordine ad consequendas Indulgentias. Caietanus tr. 1. de Indul. q. 2. tenet sententiam affirmatiuam, & dubius Sotus est in hoc in 4. dist. 21. q. 2. art. 3.

2. Sed omnino dicendum est contrarium, cum Villalob. in sum. tom. 1. tr. 27. in tit. n. 5. Henriq. in sum. lib. 7. c. 9. n. 7. Acolta in Bull. Cruc. q. 1. per tot. & alij. Et ratio est: quia Bulla non dicit, ut suscipientes sint in gratia; nec illud verbum, *contritis*, refertur ad tempus susceptionis Bullæ; sed ad instans consequendæ Indulgentiæ, & completis omnibus requisitis. Vnde, si quis in aliquo Iubileo feria quarta, sexta, & sabbatho ieiunaret in peccato mortali, & die Dominica per Sacramentum Confessionis reponeretur in gratia, is Indulgentiam consequeretur. Ergo, &c. Vide Fillucium tom. 1. tract. 8. c. 6. n. 138. & alios.

* Sup. hac diffie. inf. lege doct. Ref. 148. & auctus §. cius not.

Sup. hoc infra in tr. 4. Ref. 44. §. Secus autem, ad lin. 3. & lege etiã Ref. 503. &c.

RESOL. III.

An in magna ciuitate, ut hic Panormi, quis non tenetur primo publicationis die accipere Bullam, si eius priuilegiis vti velit, sed sufficiat, quod postea in illa hebdomada sumat? Ex parte 1. tractatu 11. Refol. 92.

§. 1. **R**espondet affirmatiuè Henriq. lib. 2. cap. 19. num. 1. in Gloss. littera O, quem postea sequitur Villalobos in summa, tom. 1. tract. 27. claus. 4. n. 10. ubi asserit: [Añade Henrique, que no estan obligados todos en vna ciudad grande, a tomar la Bula, el mismo dia de la publicacion para aprouecharse della, sino que basta, que la rrecean dentro de tres dias, ò vna semana; de fuerte, que sienta, que el que tenia la Bula de otras, no se la acaba al punto, que la otra se publica en las grandes ciudades.] Ita ille, quod est valde notandum. Sed vide circa præsentem quæstionem Ioannem Sancium in Select. disp. 55. n. 5.

RESOL. IV.

Quidam Princeps sumere voluit secunda vice Bullam Cruciatam; quæsitus fuit, an teneatur soluere taxenos decem?

Et quid est dicendum de viduis Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & Principissis, atque de aliis qua mortuis maritis